

PROGRAM NAUCZANIA

NA FAGOT

**DLA
SZKOŁY MUZYCZNEJ
II STOPNIA**

PROGRAM NAUCZANIA ZGODNY
Z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA
NARODOWEGO
Z DNIA 14 SIERPNIA 2019 ROKU

w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach
szkolnictwa artystycznego

UWAGI WSTĘPNE

Program nauczania na fagot dla PSM II stopnia koncentruje się na osiągnięciu poziomu pozwalającego na wykonanie pełnego programu dyplomowego zgodnego z wymaganiami dla publicznych szkół muzycznych II stopnia oraz przygotowanie ucznia do kontynuowania dalszego kształcenia.

Kończąc cykl nauczania, uczeń powinien osiągnąć dużą samodzielność w utrwalaniu i rozwijaniu umiejętności gry na fagocie, samodzielnej i efektywnej pracy, samodzielnego opracowywania utworów, rozwijanie indywidualnej interpretacji, wykorzystywać zdobytą wiedzę z warsztatów kursów i konsultacji do swojego rozwoju, znać literaturę fagotową i uczestniczyć w ustalaniu programu solowego.

Ważną rolę w procesie nauczania zajmować powinna umiejętność posługiwania się i wykorzystywanie dostępnej techniki informacyjnej i komunikacyjnej. Przez cały cykl nauczania, należy pracować nad koncentracją, dyscypliną wykonawczą i odpowiednim przygotowaniem do występów publicznych, aby swobodnie na odpowiednim poziomie prezentować program na scenie.

CELE KSZTAŁCENIA-WYMAGANIA OGÓLNE

I. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

1. Rozwija uzdolnienia muzyczne i predyspozycje do gry na fagocie-odpowiednio do wieku.
2. Zdobywa wiedzę o muzyce, zna podstawowe pojęcia i terminy muzyczne.
3. Chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

II. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń zna i stosuje w praktyce różne metody pracy z instrumentem i utrwała umiejętności gry.

III. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zbiorowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności. Odpowiedzialnie wykorzystuje czas przeznaczony na pracę z instrumentem.

IV. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń posiada umiejętności w zakresie występów publicznych.

II
CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE
UCZEŃ

I. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

1. Świadomie słucha muzyki i dokonuje właściwego wyboru literatury muzycznej oraz nagrań.
2. Rozpoznaje brzmienie fagotu w słuchanych utworach.
3. Znajduje w środkach masowego przekazu informacje o interesujących go nagraniach muzycznych, poszerzających jego wiedzę w tym zakresie.
4. Porównuje różne interpretacje wysłuchanych utworów.
5. Poszerza wiedzę na temat epok w historii muzyki i kompozytorów.
6. Zna podstawową literaturę muzyczną przeznaczoną na fagot.
7. Zna w stopniu podstawowym historię fagotu.
8. Gra utwory o zróżnicowanym charakterze wybrane przez pedagoga.
9. Zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne ,w szczególności: dźwięk, melodia,harmonia rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord.
10. Wykorzystuje poznaną wiedzę z zakresu epok, stylów i kompozytorów w pracy nad utworami oraz podczas rozmów o muzyce.
11. Wykazuje szczególne zainteresowanie grą na instrumencie.

II. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

1. Czyta poprawnie w kluczu basowym.
2. Zna zasady notacji muzycznej w stopniu umożliwiającym samodzielne rozczytanie zapisu nutowego w ramach realizowanego programu.
3. Zna budowę higienę użytkowania stroika fagotowego.
4. Przestrzega podstawowych warunków higieny pracy(wietrzenie pomieszczeń, odpowiednie oświetlenie, prawidłowe ustawienie pulpitu).
5. Dbą i właściwie troszczy się o instrument.
6. Potrafi nazwać poszczególne części fagotu
7. Samodzielnie składa i rozkłada instrument.
8. Opanował technikę prawidłowego oddechu i zadęcia.
9. Kontroluje i właściwie prowadzi strumień powietrza.

10. Utrzymuje właściwą postawę ciała podczas gry, trzyma instrument pod odpowiednim kątem oraz poprawnie układa ręce i palce
11. Zna i stosuje odpowiednią aplikaturę.
12. Zna i stosuje podstawowe rodzaje artykulacji w, szczególności legato i non legato
13. Umiejętnie stosuje określenia dynamiczne.
14. Prawidłowo odczytuje i realizuje oznaczenia tempa.
15. Prawidłowo odczytuje i realizuje rytm.
16. Potrafi nastroić instrument, oraz dba o prawidłową intonację.
17. Dysponuje biegłością palcową w stopniu podstawowym.
18. Zwraca uwagę na jakość i estetykę dźwięku.
19. Gra a vista utwory o przeciętnej trudności.
20. Uwzględnia znaczenie narządów jamy ustnej, pracy języka i warg, oraz mięśni twarzy.
21. Zna zasady prawidłowego wykonywania ćwiczeń przygotowawczych.
22. Realizuje w stopniu zadawalającym przewidziane dla niego zadania techniczno-wykonawc

III. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

1. Samodzielnie i bezbłędnie odczytuje dostosowany do jego możliwości zapis nutowy, uwzględnia metrykę, dynamikę i agogikę.
2. Interpretuje utwory pod nadzorem pedagoga zgodnie z kanonami stylu i formy muzycznej, wyraża emocje i wydobywa charakter utworu.
3. Samodzielnie i efektywnie ćwiczy, korygując popełniane błędy.
4. Poprawnie wykonuje z pamięci utwory lub ćwiczenia.
5. Jest przygotowany do gry z akompaniamentem.
6. W muzykowaniu zespołowym uczy się współpracy i odpowiedzialności.

IV. Przygotowanie do występów publicznych

1. Odpowiedzialnie i świadomie przygotowuje się do występów publicznych.
  2. Zna i stosuje zasady zachowania na estradzie.
  3. Potrafi dostroić instrument podczas występów.
  4. Potrafi wykonać utwory publicznie z pamięci.
  5. Koncentruje się zarówno przed grą jak i podczas występu.
  6. Dokonuje prawidłowej analizy własnej gry.
- udziaokolicznościowych

7. Bierze udział w popisach szkolnych i koncertach okolicznościowych.

I. Klasa I średnia

1. Zadania techniczno wykonawcze

- weryfikacja techniki oddechu i zadęcia
- weryfikacja postawy podczas gry i trzymania instrumentu
- praca nad jakością dźwięku i intonacją
- rozwijanie techniki palcowej
- zaznajomienie ze sposobami pielęgnacji i obchodzenia się z fagotem
- zaznajomienie się z higieną użytkowania stroika
- praca nad umiejętnością analizy własnej gry
- wdrażanie technologii informacyjnej i komunikacyjnej do własnego rozwoju
- nauka samodzielnego i efektywnego ćwiczenia na fagocie
- prawidłowe i świadome realizowanie artykulacji i dynamiki
- udział w popisach i koncertach szkolnych
- gra z akompaniamentem
- kształtowanie nawyku uczestnictwa w popisach i koncertach

2. Zadania techniczne

- stopniowe poszerzanie skali
- gamy durowe i molowe do 4 znaków legato i non legato
- pasaż, pasaż w przewrotach i tercje
- gamy i wprawki w tempie umiarkowanym
- ćwiczenia i etiudy w obrębie całej poznanej skali

3. Minimum wymagań programowych

- gamy durowe i molowe do 4 znaków w tempie umiarkowanym z pasażem,

tercjami i dominantą septymową

- 16 etiud o zróżnicowanych problemach wykonawczych
- 3 utwory solowe [w tym 2 części utworu cyklicznego]

4.Program egzaminu

- gama durowa i molowa do 4 znaków wraz z wprawkami w tempie umiarkowanym
- 2 etiudy o różnych problemach wykonawczych
- 1 lub 2 utwory solowe z fortepianem [2 części utworu cyklicznego]

II. Klasa II średnia

1. Zadania techniczno wykonawcze

- doskonalenie techniki oddechu i zadęcia
- doskonalenie jakości dźwięku i intonacji
- doskonalenie świadomego ćwiczenia na fagocie
- rozwijanie techniki palcowej
- doskonalenie gry w kluczu tenorowym
- praca z umiejętnością analizy własnych wykonań i samodzielne opracowywanie utworów z zachowaniem wierności zapisowi muzycznemu
- praca nad koncentracją i przygotowaniem do występów publicznych
- świadome słuchanie muzyki i nagrań wykonywanych utworów
- udział w popisach i koncertach szkolnych
- gra z akompaniamentem
- wykorzystywanie zdobytej wiedzy z warsztatów, kursów, hospitacji i konsultacji do szybszego rozwoju wykonawczego

2. Zadania techniczne

- gamy durowe i molowe do 7 znaków legato i non legato
- pasaż, tercje, dominanta septymowa, pasaż zmniejszony
- gamy i wprawki w tempie umiarkowanym
- ćwiczenia o zróżnicowanych trudnościach technicznych i artykulacyjnych

3. Minimum wymagań programowych

- gamy durowe i molowe do 7 znaków legato i non legato
- pasaż, pasaż w przewrotach, tercjen, dominanta septymowa, pasaż zmniejszony
- gamy i wprawki w tempie dostosowanym do możliwości wykonawczych
- 16 etiud o zróżnicowanych problemach wykonawczych
- 3 utwory solowe [w tym 1 utwór cykliczny]

4. Program egzaminu

- gamy i etiudy określone w regulaminie sekcji
- utwór solowy z akompaniamentem

III.Klasa III średnia

1.Zadania techniczno wykonawcze

- doskonalenie warsztatu zadęciowego i manualnego
- praca nad jakością dźwięku i intonacją
- rozwijanie samodzielności w opracowywaniu utworów
- analiza własnych wykonań na zajęciach i występach publicznych
- dbanie o dyscyplinę wykonawczą
- praca nad koncentracją i przygotowaniem do występów publicznych
- praca nad umiejętnością gry a vista
- słuchanie muzyki i różnych wykonań zadanych utworów
- udział w popisach i koncertach szkolnych
- gra z akompaniamentem
- wykorzystywanie zdobytej wiedzy z warsztatów,kursów,hospitacji i konsultacji do szybszego rozwoju wykonawczego

2.Zadania techniczne

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż,pasaż w przewrotach,tercje,dominanta septymowa z przewrotami
pasaż zmniejszony z przewrotami
- gamy i wprawki w tempie umiarkowanym
- etiudy o zróżnicowanych trudnościach technicznych i artykulacyjnych

3.Minimum wymagań programowych

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż,pasaż w przewrotach,tercje,dominanta septymowa,pasaż zmniejszony
- gamy i pasaż w tempie dostosowanym do możliwości wykonawczych
- 16 etiud o różnych problemach wykonawczych
- 3 utwory solowe [w tym 1 utwór cykliczny]

4.Program egzaminu

- 2 wylosowane gamy [durowa i molowa] do 7 znaków z wprawkami
- 1 etiuda przygotowana
- etiudy do wyboru komisji

– utwór solowy z akompaniamentem

IV.Klasa IV średnia

1.Zadania techniczno wykonawcze

- doskonalenie warsztatu zadęciowego i manualnego
- praca nad jakością dźwięku i intonacją
- rozwijanie samodzielności w opracowywaniu wykonywanych utworów
  - analiza własnych wykonań, oraz realizacji wyznaczonych celów techniczno - wykonawczych
  - dbanie o dyscyplinę wykonawczą
  - praca nad koncentracją i przygotowaniem do występów publicznych
- -- praca nad umiejętnością gry a vista
  - gra z akompaniamentem [samodzielną pracą z akompaniamentem]
  - udział w popisach i koncertach szkolnych
  - wykorzystywanie zdobytej wiedzy z warsztatów, kursów, hospicji i konsultacji do szybszego rozwoju wykonawczego
  - stałe poszerzanie wiedzy na temat literatury swojego instrumentu korzystając z nowoczesnych metod pozyskiwania informacji

2.Zadania techniczne

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż, pasaż w przewrotach, tercje, dominanta septymowa z przewrotami, pasaż zmniejszony z przewrotami
- gamy i wprawki wykonywane w tempie szybkim dostosowanym do możliwości wykonawczych
- etiudy o różnicowanych trudnościach wykonawczych

3.Minimum wymagań programowych

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż, pasaż w przewrotach, tercje, dominanta septymowa z przewrotami, pasaż zmniejszony z przewrotami
- gamy w wprawki w tempie umiarkowanym
- 16 etiud o różnicowanych problemach wykonawczych
- 3 utwory solowe [w tym 1 utwór cykliczny]

4.Program egzaminu

- 2 wylosowane gamy [durowa i molowa] do 7 znaków z wprawkami
- 1 etiuda przygotowana
- etiudy do wyboru komisji
- utwór solowy z akompaniamentem

V. Klasa V średnia

1. Zadania techniczno wykonawcze

- samodzielne doskonalenie warsztatu zadęciowego i manualnego
- samodzielna praca nad jakością dźwięku i intonacją
- samodzielne opracowywanie utworów i rozwijanie indywidualnej interpretacji
- dbanie o dyscyplinę wykonawczą
- praca nad koncentracją i przygotowaniem do występów publicznych
- udział w ustalaniu repertuaru solowego w oparciu o zdobytą wiedzę i poznaną literaturę fagotową
- wykorzystywanie zdobytej wiedzy z warsztatów, kursów, hospitacji i konsultacji do szybszego rozwoju wykonawczego
- udział w popisach i koncertach
- gra z akompaniamentem [samodzielna praca z akompaniamentem]
- korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjnych do poszerzania swojej świadomości i samodzielności muzycznej

2. Zadania techniczne

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż, pasaż w przewrotach, tercje, dominanta septymowa z przewrotami, pasaż zmniejszony z przewrotami
- gama i wprawki w tempie szybkim
- 18 etiud o różnych problemach wykonawczych

3. Minimum wymagań programowych

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż, pasaż w przewrotach, tercje, dominanta septymowa z przewrotami, pasaż zmniejszony z przewrotami
- gama i wprawki w tempie szybkim
- 16 etiud o różnych problemach wykonawczych
- 3 utwory solowe [w tym 1 utwór cykliczny]

4. Program egzaminu

- 2 wylosowane gamy [durowa i molowa] do 7 znaków
- 1 etiuda przygotowana
- etiudy do wyboru komisji
- utwór solowy z akompaniamentem

VI.Klasa VI średnia

1.Zadania techniczno wykonawcze

- samodzielna praca nad warsztatem zadęciowym i manualnym
- samodzielna praca nad jakością dźwięku i intonacją
- udział w ustalaniu programu egzaminu dyplomowego
- rozwijanie indywidualnej interpretacji w oparciu o samodzielne opracowania wykonywanego repertuaru
- korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjnych w celu lepszego opracowania i wykonania egzaminu dyplomowego
- wykorzystywanie wiedzy z warsztatów,kursów,hospitacji i konsultacji
- gra z akompaniamentem (samodzielna praca z akompaniamentem)
- udział w popisach i koncertach
- samodzielne występy solowe

2.Zadania techniczne

- gamy durowe i molowe do 7 znaków
- pasaż,pasaż w przewrotach,tercje,dominanta septymowa z przewrotami, pasaż zmniejszony z przewrotami
- gamy i wprawki w tempie szybkim
- 10 etiud o różnych problemach wykonawczych
- studia orkiestrowe

3.Minimum wymagań programowych

- gamy durowe i molowe do 7 znaków -pasaż,pasaż w przewrotach,tercje,dominanta septymowa z przewrotami, pasaż zmniejszony z przewrotami
- gamy i wprawki w tempie szybkim
- 10 etiud o różnych problemach wykonawczych
- studia orkiestrowe
- program egzaminu dyplomowego i dopuszczeniowego zgodnego z obowiązującymi przepisami

4.Program egzaminu dyplomowego

- program zgodny z obowiązującymi przepisami dotyczących publicznych szkół muzycznych

**PROPOZYCJE MATERIAŁÓW NAUCZANIA DLA SZKOŁY
MUZYCZNEJ II STOPNIA
NA FAGOT**

13.

I. Etiudy

B.Komorowski, W.Osadin — Wybór etiud z.II i III
L.Milde Fagottstudien op.24
R.Paciorkiewicz — Mała szkoła na fagot
J.Weissenborn — Fagottstudien op.8
K.Pivolika — Małe etiudy na fagot
J. Satzenhofer — 24 etiudy
V.Neukirchner — 23 etiudy
L.Bogdanow — Etiudy
K.Pivofika — Rytmiczne etiudy na fagot
L.Milde — Etiudy Koncertowe z.I i II
E.Ozi — 42 Capricen
Studia Koncertowe — różne opracowania

2. Utwory solowe

Literatura fagotowa jest bardzo obszerna i zróżnicowana pod względem stylu, formy, epoki i stopnia trudności.
Dobór koncertu, sonaty, suit, lub innego utworu solowego dla ucznia powinien uwzględniać jego zaawansowanie muzyczne i techniczne oraz jego predyspozycje i upodobania muzyczne.